

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sijoituspalvelulain, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sijoituspalvelulakia, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettua lakia, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettua lakia sekä Finanssivalvonnasta annettua lakia.

Esityksen tarkoituksena on tehdä tarpeelliset muutokset kansallisiin säädöksiin EU:n hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä annetun asetuksen soveltamiseksi ja panna kansallisesti täytäntöön rahoitusmarkkinoiden avoimuusdirektiiviin muutos, jolla rahoitusvälineen määritelmään on lisätty hajautetun tilikirjan teknologiaa hyödyntäen liikkeeseen lasketut rahoitusvälineet.

Esityksellä muutettaisiin sijoituspalvelulain rahoitusvälineen määritelmää ja lisäksi sijoituspalvelulakiin esitetään tehtäväksi joitakin teknisluonteisia viittauskorjauksia. Esityksellä muutettaisiin arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettua lakia siten, että Finanssivalvonta toimisi toimivaltaisena viranomaisena asetuksen tarkoittamien hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien selvitysjärjestelmien lupaviranomaisena.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 23.3.2023 lukien.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Valmistelu.....	3
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	4
2.1 EU:n DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä annetun asetuksen sisältö.....	4
3 Nykytila ja sen arviointi.....	11
3.1 Asetuksen soveltamisala kansallisessa lainsäädännössä	11
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	13
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	14
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	14
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	15
6 Lausuntopalaute	15
7 Voimaantulo	15
8 Suhde muihin esityksiin.....	15
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	15
LAKIEHDOTUKSET	17
1. Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta	17
2. Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain muuttamisesta.....	18
3. Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä.....	19
4. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	20
LIITE	22
RINNAKKAISTEKSTIT	22
1. Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta	22
2. Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain muuttamisesta.....	24
3. Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä.....	26
4- Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	27

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 30.5.2022 asetuksen (EU) 2022/858 hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä ja asetusten (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 909/2014 sekä direktiivin 2014/65/EU muuttamisesta jäljempänä *DLT-pilotti* asetus tai *asetus*. Asetus on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä 2.6.2022 ja se on tullut voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä julkaisusta eli 22.6.2022. Asetusta sovelletaan 23.3.2023 lukien, lukuun ottamatta asetuksen 8 artiklan 5 kohtaa, 9 artiklan 5 kohtaa (vakiolomakkeet), 10 artiklan 6 kohtaa ja 17 artiklaa (toimituskuri), joita sovelletaan 22.6.2022 lukien. Jäsenvaltioiden on julkaistava asetuksen toimeenpanon edellyttämät kansallisten säännösten muutokset viimeistään 23.3.2023.

DLT-pilotti asetus on osa toimenpidepakettia, jolla Euroopan unionin komissio pyrkii edistämään ja tukemaan mahdollisuuksia, joita digitaalinen rahoitus tarjoaa innovoinnin ja kilpailun näkökulmasta, ja samalla lieventämään tällaiseen rahoitukseen liittyviä riskejä. Komission prioriteettien mukaisesti tavoitteena on Euroopan digitaalisen valmiuden kehittäminen ja kansalaisten hyväksi toimivan tulevaisuuden talouden rakentaminen. Digitaalista rahoitusta koskevaan pakettiin sisältyy EU:n rahoitusalan uusi digitaalisen rahoituksen strategia, jonka tavoitteena on varmistaa, että EU on mukana digitaalisessa muutoksessa ja edistää sitä eurooppalaisten innovatiivisten yritysten johdolla ja tuo näin digitaalisen rahoituksen hyödyt eurooppalaisten kuluttajien ja yritysten saataville.

DLT-pilotti asetuksen lisäksi pakettiin sisältyy myös ehdotus asetukseksi kryptovarojen markkinoiden luomisesta, ehdotus digitaalisesta häiriönsietokyvystä sekä ehdotus tiettyjen asiaan liittyvien rahoituspalveluja koskevien EU:n sääntöjen selkeyttämiseksi tai muuttamiseksi.

Yksi strategian painopistealueista on varmistaa, että EU:n rahoituspalvelujen sääntelykehys on innovaatiomyönteinen eikä muodosta esteitä uusien teknologioiden soveltamiselle. Tämä asetus muodostaa yhdessä kryptovaroille räätälöityä järjestelmää koskevan ehdotuksen kanssa ensimmäiset tämän alan konkreettiset toimet, joilla pyritään varmistamaan asianmukainen kuluttajan- ja sijoittajansuoja sekä kryptovarojen oikeusvarmuus, antamaan innovatiivisille yrityksille mahdollisuus hyödyntää lohkoketjuteknologiaa, hajautetun tilikirjan teknologiaa (DLT) ja kryptovaroja sekä varmistamaan rahoitusvakaus.

1.1 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Komissio julkaisi 24.9.2020 lainsäädäntöehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä. Samalla komissio julkaisi myös lainsäädäntöehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kryptovarojen markkinoista ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta (*MiCA*) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä ja asetusten (EY) N:o 1060/2009, (EU) N:o 648/2012, (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 909/2014 muuttamisesta (*DORA*).

Komission asetusehdotus sekä luonnos valtioneuvoston kirjelmäksi eduskunnalle komission ehdotuksista olivat lausuntokierroksella EU-asioiden komitean alaisessa rahoituspalvelut ja pääomaliikkeet -jaostossa (jaosto EU-10). Komission ehdotuksista annettiin eduskunnalle U-kirjelmä U 56/2020 vp.

Komission ehdotuksista neuvoteltaessa Suomi suhtautui myönteisesti sellaisiin komission lainsäädäntöehdotuksiin, jotka edistävät uusien edistyksellisten rahoituspalveluiden saatavuutta kansalaisille ja yrityksille. Valtioneuvosto piti tärkeänä, että rahoitusmarkkinasääntely tunnistaa ja kattaa tulevaisuudessa myös uudet digitaaliset liiketoimintamuodot ja digitaaliset ilmiöt, joilla on oikeudellista merkittävyyttä asiakkaansuojan toteutumisen sekä markkinoiden häiriöttömän toiminnan ja rahoitusvakauden säilymisen näkökulmasta.

Valtioneuvosto kannatti sääntelytavoitetta, jonka lähtökohtana on säännellä samankaltaisia rahoituspalveluja niiden luonteen edellyttämällä tavalla, eli sama riski, sama toiminta, samat säännöt -periaatteen mukaisesti. Valtioneuvosto piti edellä sanotun ohella tärkeänä lisäksi sitä, että sääntelyllä luodaan mahdollisuuksia myös uusien ja pienten toimijoiden toimintaedellytyksille markkinoiden monipuolistamiseksi.

Erityisesti kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmäkokeilua koskevan asetusehdotuksen osalta valtioneuvosto piti tarpeellisena, että markkinoille tulon tai toiminnan käynnistämisen kynnystä ei tulisi asettaa liian korkeaksi, jotta Euroopan unionin rahoituspalvelujen sisämarkkina säilyttää korkean kilpailukyvyyn globaalissa toimintaympäristössä.

Hallituksen esityksen valmistelu

Esitysluonnos on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä. Esitysluonnos lähetettiin julkiselle lausuntokierrokselle 8/2022. Lausuntoja pyydettiin yhteensä XX viranomaiselta ja yhteisöltä. Lausuntopalautteen sisällöstä ja huomioon ottamisesta kerrotaan tarkemmin jaksossa 6.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat saatavilla julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella VM091:00/2022.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 EU:n DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä annetun asetuksen sisältö

Yleiset säännökset

Asetuksen 1 artiklassa käsitellään asetuksen kohdetta ja soveltamisalaa. Asetusta sovelletaan DLT-pohjaisiin markkinainfrastruktuureihin ja niiden ylläpitäjiin. Asetuksen 2 artiklassa on kuvattu määritelmät. Hajautetun tilikirjan teknologialla tai DLT:llä tarkoitetaan teknologiaa, jolla mahdollistetaan hajautettujen tilikirjojen toiminta ja käyttö. Hajautetulla tilikirjalla tarkoitetaan tietorekisteriä, jossa säilytetään tiedot liiketoimista ja joka jaetaan joukolle DLT-verkon solmuja ja synkronoidaan niiden välillä konsensumekanismia käyttäen.

DLT-pohjaisella rahoitusvälineellä viitataan sellaiseen rahoitusvälineeseen, joka lasketaan liikkeeseen, kirjataan, siirretään ja tallennetaan käyttämällä hajautetun tilikirjan teknologiaa. Rahoitusvälineellä tarkoitetaan direktiivin 2014/65/EU, jäljempänä *MiFID 2 -direktiivi*, 4 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyä rahoitusvälinettä. Tällaisiin rahoitusvälineisiin lukeutuvat

muun muassa siirtokelpoiset arvopaperit ja direktiivissä erikseen määritellyt johdannaispöytäkirjat.

DLT-pohjaisella markkinainfrastruktuurilla asetuksen 2 artiklassa tarkoitetaan DLT-pohjaista monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää, DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää tai DLT-pohjaista kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmää. DLT-pohjaisella monenkeskisellä kaupankäyntijärjestelmällä tarkoitetaan monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää, jossa otetaan kaupankäynnin kohteeksi ainoastaan DLT-pohjaisia rahoitusvälineitä. Monenkeskisellä kaupankäyntijärjestelmällä viitataan MiFID 2 -direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 22 alakohdassa määriteltyyn monenkeskiseen kaupankäyntijärjestelmään, eli sijoituspalveluyrityksen tai markkinoiden ylläpitäjän järjestelmään, jossa järjestelmän ehdottomien sääntöjen mukaisesti saatetaan yhteen rahoitusvälineitä koskevia useiden kolmansien osapuolten osto- ja myynti-intressejä siten, että tuloksena on sopimus kyseisen direktiivin II osaston mukaisesti. DLT-pohjaisella selvitysjärjestelmällä taas toimitetaan DLT-pohjaisilla rahoitusvälineillä toteutettuja liiketoimia maksua tai luovutusta vastaan, riippumatta siitä, onko kyseinen selvitysjärjestelmä nimetty ja ilmoitettu direktiivin 98/26/EY mukaisesti, ja joka mahdollistaa DLT-pohjaisten rahoitusvälineiden ensimmäisen kirjaamisen tai DLT-pohjaisiin rahoitusvälineisiin liittyvien säilytyspalvelujen tarjoamisen. DLT-pohjaisella kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmällä tarkoitetaan DLT-pohjaista monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää, jossa yhdistetään sekä DLT-pohjaisessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä että DLT-pohjaisessa selvitysjärjestelmässä toteutetut palvelut.

Kaupankäynnin kohteeksi otettuja DLT-pohjaisia rahoitusvälineitä koskevat rajoitukset

Asetuksen 3 artiklassa käydään läpi DLT-pohjaisessa markkinainfrastruktuurissa kaupankäynnin kohteeksi otettuja tai kirjattuja rahoitusvälineitä koskevat rajoitukset. Artiklan 1 kohdassa määritellään, millä kriteereillä DLT-pohjaiset rahoitusvälineet on otettava kaupankäynnin kohteeksi DLT-pohjaisessa markkinainfrastruktuurissa tai kirjattava siinä. Artiklan 2 kohdan mukaan kaikkien DLT-pohjaisessa markkinainfrastruktuurissa kaupankäynnin kohteeksi otettujen tai kirjattujen DLT-pohjaisten rahoitusvälineiden yhteenlaskettu markkina-arvo saa olla enintään 6 miljardia euroa uuden DLT-pohjaisen rahoitusvälineen kaupankäynnin kohteeksi ottamisen tai ensimmäisen kirjaamisen ajankohtana. Mikäli tällaisen rahoitusvälineen kaupankäynnin kohteeksi ottaminen tai ensimmäinen kirjaaminen johtaisi siihen, että yhteenlaskettu markkina-arvo saavuttaa 6 miljardia euroa, DLT-pohjaisessa markkinainfrastruktuurissa ei saa ottaa tätä DLT-pohjaista rahoitusvälinettä kaupankäynnin kohteeksi tai kirjata sitä.

Artiklan 3 kohdassa määritellään, että jos kaikkien DLT-pohjaisessa markkinainfrastruktuurissa kaupankäynnin kohteeksi otettujen tai kirjattujen DLT-pohjaisten rahoitusvälineiden yhteenlaskettu markkina-arvo on saavuttanut 9 miljardia euroa, DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjän on käynnistettävä 7 artiklan 7 kohdan mukainen siirtymästrategia tietyn DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin toiminnan vähentämiseksi tai tietyn DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin käytöstä poistamiseksi tai toiminnan lopettamiseksi. DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjän on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle siirtymästrategian käynnistämisestä ja siirtymän aikataulusta 5 kohdassa säädettyssä kuukausittaisessa raportissaan.

Asetuksen 3 Artiklassa käydään läpi myös DLT-pohjaisessa markkinainfrastruktuurissa kaupankäynnin kohteeksi otettujen tai kirjattujen DLT-pohjaisten rahoitusvälineiden kuukausittaisen keskimääräisen yhteenlasketun markkina-arvo laskeminen, ja sen käyttötarkoitus DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjälle. Toimivaltainen viranomainen voi asettaa 1 ja 2 kohdassa vahvistettuja arvoja alhaisemmat raja-arvot. Jos toimivaltainen viranomainen alentaa

2 kohdassa tarkoitettua raja-arvoa, 3 kohdassa vahvistetun arvon katsotaan alentuneen vastaavasti. Tällaista menettelyä soveltaessa on otettava huomioon 6 kohdassa säädetty tekijät, kuten esimerkiksi sellaisten tietäntyyppisten DLT-pohjaisten rahoitusvälineiden markkinoiden koko ja keskimääräinen markkina-arvo, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi kauppapaikoilla jäsenvaltioissa.

DLT-pohjaisessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai DLT-pohjaisessa kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmässä kaupankäynnin kohteeksi otettuihin DLT-pohjaisiin rahoitusvälineisiin sovelletaan asetusta (EU) N:o 596/2014.

Yleiset vaatimukset ja poikkeukset DLT-pohjaiseen markkinainfrastruktuuriin liittyen

Asetuksen 4 artiklassa säädetään DLT-pohjaisia monenkeskisiä kaupankäyntijärjestelmiä koskevista vaatimuksista ja poikkeuksista. Artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan tällaiseen on sovellettava asetuksen (EU) N:o 600/2014 ja MiFID 2 -direktiivin mukaisia monenkeskiseen kaupankäyntijärjestelmään sovellettavia vaatimuksia. Ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta kyseisiin vaatimuksiin, joista DLT-pohjaista monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävä sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä on vapautettu kyseisen artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti, edellyttäen että kyseinen sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä noudattaa artiklassa määritellyjä kohtia, sekä toimivaltaisen viranomaisen mahdollisia aiheellisia korvaavia toimenpiteitä.

Artiklassa seuraavaksi käydään läpi vaatimukset, joilla toimivaltainen viranomainen voi MiFID 2 -direktiivin 53 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden lisäksi kyseisen järjestelmän ylläpitäjän hakemuksesta antaa tälle luvan sallia luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden käydä kauppaa omaan lukuunsa jäsenenä tai osallistujina (2 kohta). Jos toimivaltainen viranomainen myöntää kyseisen poikkeuksen, se voi vaatia ylimääräisiä toimenpiteitä sellaisten luonnollisten henkilöiden suojelemiseksi, jotka on hyväksytty DLT-pohjaisen monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän jäseniksi tai osallistujiksi. Tällaisten toimenpiteiden on oltava oikeassa suhteessa kyseisten jäsenten tai osallistujien riskiprofiiliin. Toimivaltainen viranomainen voi DLT-pohjaisen monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän hakemuksesta vapauttaa kyseisen ylläpitäjän tai sen jäsenet tai osallistajat asetuksen (EU) N:o 600/2014 26 artiklan soveltamisesta (3 kohta). Artiklassa määritellään myös tarvittavat toimenpiteet, mikäli toimivaltainen viranomainen myöntää kyseisen poikkeuksen. Jos DLT-pohjaisen monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjä hakee 2 tai 3 kohdan mukaista poikkeusta, sen on perusteltava se artiklassa määritellyllä tavalla. Artiklan 2—4 kohtia sovelletaan soveltuvin osin myös DLT-pohjaista kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmää ylläpitävään arvopaperikeskukseen.

Asetuksen 5 artikla käsittelee DLT-pohjaisia selvitysjärjestelmiä koskevia vaatimuksia ja poikkeuksia. DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää ylläpitävään arvopaperikeskukseen sovelletaan asetuksen (EU) N:o 909/2014 mukaisia soveltuvia vaatimuksia. Artiklan kohdissa 2-9 käydään läpi poikkeuksia ja kriteerejä, joilla DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää ylläpitävä arvopaperikeskus voidaan vapauttaa muun muassa tiettyjen (EU) N:o 909/2014 artiklojen soveltamisesta, edellyttäen että kyseinen arvopaperikeskus noudattaa artiklan 1 kohdassa määritellyjä kohtia, sekä mahdollisia korvaavia toimenpiteitä, joita toimivaltainen viranomainen pitää aiheellisina. ESMA laatii ohjeet näistä mahdollisista korvaavista toimenpiteistä. Jos DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää ylläpitävä arvopaperikeskus hakee kyseistä poikkeusta, sen on perusteltava kyseinen poikkeus artiklan edellyttämällä tavalla. Artiklan 2—10 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin myös DLT-pohjaista kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmää ylläpitävään sijoituspalveluyritykseen tai markkinoiden ylläpitäjään 6 artiklan (DLT-pohjaisia kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmiä koskevat vaatimukset ja poikkeukset) 1 kohdan mukaisesti.

Asetuksen 6 artikla käsittelee DLT-pohjaisia kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmiä koskevia vaatimuksia ja poikkeuksia. Kyseistä järjestelmää ylläpitävään sijoituspalveluyritykseen, markkinoiden ylläpitäjään tai arvopaperikeskukseen sovelletaan osia artiklassa erikseen määritellyistä asetuksista ja MiFID 2 -direktiivistä. Artiklassa kuvataan myös poikkeukset edellä mainittujen soveltamisesta.

DLT-pohjaisia markkinainfrastruktuureja koskevat lisävaatimukset

DLT-pohjaisia markkinainfrastruktuureja koskevat lisävaatimukset sisältyvät 7 artiklaan. DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien ylläpitäjien on laadittava selkeät ja yksityiskohtaiset liiketoimintasuunnitelmat, asetettava julkisesti saataville ajantasaiset, selkeät ja yksityiskohtaiset kirjalliset asiakirjat, joissa määritellään DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien ja niiden ylläpitäjien säännöt ja artiklassa mainitut muut tiedot. DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien ylläpitäjien on tapauksen mukaan artiklassa kuvatulla tavalla laadittava tai dokumentoitava myös säännöt, jotka koskevat hajautetun tilikirjan teknologian toimintaa. DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien ylläpitäjien on annettava jäsenilleen, osallistujilleen, liikkeeseenlaskijoilleen ja asiakkailleen verkkosivustollaan selkeät ja yksiselitteiset tiedot siitä, miten ylläpitäjät hoitavat toimintaansa, palvelujaan ja toimintaansa ja miten niiden hoito poikkeaa sellaisen monikeskisen kaupankäyntijärjestelmän tai arvopapereiden selvitys-järjestelmän toimintojen, palvelujen ja toiminnan hoitamisesta, joka ei perustu hajautetun tilikirjan teknologiaan. Lisäksi DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien ylläpitäjien on varmistettava, että niiden DLT-käyttöön liittyvät tietotekniikka- ja kyberjärjestelyt ovat oikeassa suhteessa niiden liiketoimintaan nähden. Näillä järjestelyillä varmistetaan palvelujen ja toimintojen jatkuvuus, jatkuva avoimuus, luotettavuus ja turvallisuus. Lisäksi näillä toimenpiteillä varmistetaan myös ylläpitäjien tallentamien tietojen eheys, turvallisuus ja luottamuksellisuus ja se, että kyseiset tiedot ovat saatavilla ja käytettävissä.

DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien ylläpitäjillä on oltava käytössä erityiset operatiivisten riskien hallintaa koskevat menettelyt. Näiden järjestelyjen tarkastusta voidaan vaatia toimivaltaisen viranomaisen toimesta. Jos DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjä varmistaa varojen, vakuuksien tai DLT-pohjaisten rahoitusvälineiden säilyttämisen keinot esimerkiksi salausavainten muodossa, tulee kyseisellä ylläpitäjällä olla käytössä asianmukaiset järjestelyt, jotka estävät niiden käytön ylläpitäjän omaan lukuun ilman asianomaisen suostumusta. Lisäksi niistä on ylläpidettävä turvallisia, tarkkoja, luotettavia ja haettavissa olevia tietoja, ja ne on erotettava ylläpitäjän omista. Tietotekniikka- ja kyberjärjestelyt varmistavat osaltaan, että nämä varat, vakuudet tai DLT-pohjaiset rahoitusvälineet sekä keinot päästä niihin käsiksi suojataan erilasten väärinkäytösten varalta. Mikäli jokin näistä menetettäisiin, DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjä on vastuussa menetyksestä menetettyjen varojen markkina-arvoon saakka. Ylläpitäjä ei kuitenkaan ole vastuussa tällaisesta menetyksestä, jos se osoittaa, että menetys on seurausta sellaisesta ulkoisesta tapahtumasta, johon se ei ole kohtuudella voinut vaikuttaa ja jonka seurauksia ei olisi voitu välttää kaikista kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta.

Asetuksen 7 artiklan mukaan DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien ylläpitäjien on otettava käyttöön asianmukaiset järjestelyt, joilla varmistetaan sijoittajansuoja, ja otettava käyttöön mekanismit asiakkaiden valitusten käsittelyä varten sekä korvaus- ja muutoksenhakumenettelyt tapauksissa, joissa sijoittajille aiheutuu menetyksiä artiklassa kuvatulla tavalla. Toimivaltainen viranomainen voi päättää tapauskohtaisesti vaatia DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjältä täydentäviä omien varojen tai vakuutuksen muodossa annettavia vakavaraisuusvaatimuksia, jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että artiklassa määritellyissä asetuksissa ja direktiiveissä säädetyt vakavaraisuusvaatimukset eivät kata sijoittajansuojan varmistamisen kannalta

riittäväällä tavalla mahdollista korvausvastuuta DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin asiakkaille artiklassa tarkoitettujen olosuhteiden tuloksena aiheutuneista vahingoista.

Asetuksen 7 artiklassa kuvataan myös edellytykset, joiden täyttyessä DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjän on laadittava ja asetettava julkisesti saataville selkeä ja yksityiskohtainen siirtymästrategia tietyn DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin toiminnan vähentämiseksi, käytöstä poistamiseksi tai toiminnan lopettamiseksi. Siirtymästrategian tarkempi sisältö on kuvattu artiklassa. Artikla 7 sisältää lisäksi toimenpiteet markkinoiden ylläpitäjille, sijoituspalveluyrityksille, selvitysjärjestelmää ylläpitäville arvopaperikeskuksille, joilla on ainoastaan lupa ylläpitää DLT-pohjaista monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää, ja jotka eivät ilmoita siirtymästrategioissaan aikovansa hankkia toimiluvan ylläpitää monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai arvopaperien selvitysjärjestelmää.

Erityisluvat DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitämiseen

Asetuksen 8 artiklassa säädetään erityisluvasta ylläpitää DLT-pohjaista monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää. Erikoislupaa voi hakea oikeushenkilö, jolla on MiFID 2 -direktiivin nojalla lupa toimia sijoituspalveluyrityksenä tai ylläpitää säänneltyä markkinaa. Jos oikeushenkilö hakee kyseisen direktiivin mukaista lupaa toimia sijoituspalveluyrityksenä tai lupaa ylläpitää säänneltyä markkinaa ja hakee samanaikaisesti tämän artiklan mukaista erityislupaa ainoana tarkoituksenaan DLT-pohjaisen monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäminen, toimivaltainen viranomais ei arvioi, täyttääkö hakija edellä mainitun direktiivin vaatimukset, joista hakija on hakenut poikkeusta tämän asetuksen 4 artiklan mukaisesti. Mikäli oikeushenkilö hakee samanaikaisesti lupaa toimia sijoituspalveluyrityksenä tai lupaa ylläpitää säänneltyä markkinaa ja erityislupaa, sen on toimitettava hakemuksessaan kyseisen direktiivin 7 artiklassa vaaditut tiedot, lukuun ottamatta tietoja, jotka olisivat tarpeen niiden vaatimusten noudattamisen osoittamiseksi, joiden osalta hakija on hakenut poikkeusta tämän asetuksen 4 artiklan mukaisesti. Artiklassa on kuvattu myös tiedot, jotka tulee olla hakemuksessa, jolla haetaan erityislupaa ylläpitää DLT-pohjaista monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tämän asetuksen mukaisesti. ESMA laatii 23 päivään maaliskuuta 2023 mennessä ohjeet vakiolomakkeiden, esitysmuotojen ja mallipohjien laatimiseksi tämän hakemuksen tekemistä varten.

Asetuksen 8 artiklassa kuvataan myös toimivaltaisen viranomaisen, hakijan ja ESMA:n välinen prosessi hakemukseen liittyen. Artiklassa tarkennetaan myös määräajat toimivaltaiselle viranomaiselle ja ESMA:lle prosessiin liittyen. Artikla sisältää myös kriteerit, joilla viranomaisen on evättävä erityislupa ylläpitää DLT-pohjaista monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai peruutettava erityislupa tai siihen liittyvät poikkeukset (kohdat 10 ja 12). Erityislupa on voimassa koko unionissa enintään kuusi vuotta myöntämispäivästä. Erityisluvassa on täsmennettävä 4 artiklan mukaisesti myönnetty poikkeukset, mahdolliset korvaavat toimenpiteet ja toimivaltaisen viranomaisen 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti mahdollisesti asettamat alemmat raja-arvot. Uutta erityislupaa on haettava, mikäli DLT-pohjaisen monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjä aikoo tehdä olennaisen muutoksen käyttämänsä hajautetun tilikirjan teknologian toimintaan tai palveluihinsa tai toimintoihinsa. ESMA julkaisee verkko-sivustollaan tietoja DLT-pohjaisista monenkeskisistä kaupankäyntijärjestelmistä ja niihin liittyvistä artiklassa täsmennetyistä muista tiedoista. ESMA laatii 24 päivään maaliskuuta 2025 mennessä artiklassa kuvatut lisäohjeet.

Asetuksen 9 artikla käsittelee erityislupaa ylläpitää DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää. Oikeushenkilö, joka on saanut asetuksen (EU) N:o 909/2014 mukaisen luvan toimia arvopaperikeskuksena, voi hakea erityislupaa ylläpitää DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää tämän asetuksen

mukaisesti. Mikäli haetaan samanaikaisesti erityislupaa ainoana tarkoituksenaan DLT-pohjaisen selvitysjärjestelmän ylläpitäminen ja lupaa toimia arvopaperikeskuksena, toimivaltainen viranomaisella ei arvioi, täyttääkö hakija sellaiset asetuksen (EU) N:o 909/2014 vaatimukset, joista hakija on hakenut poikkeusta tämän asetuksen 5 artiklan mukaisesti. Artiklassa kuvataan tarvittavat tiedot tämänkaltaisen hakemuksen sisältöä koskien. Lisäksi kuvataan myös hakemuksen sisältö tilanteessa, jossa hakemuksella haetaan ainoastaan erityislupaa ylläpitää asetuksen mukaisista DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää. ESMA laatii 23 päivään maaliskuuta 2023 mennessä ohjeet vakiolomakkeiden, esitysmuotojen ja mallipohjien laatimiseksi hakemuksen soveltamista varten. Artiklan 6,7 ja 9 kohdissa kuvataan prosessi, sekä tarkennetaan määräajat toimivaltaiselle viranomaiselle, hakijalle ja ESMA:lle kyseiseen prosessiin liittyen. ESMA laatii 24 päivään maaliskuuta 2025 mennessä artiklan mukaisia lisäohjeita asiaan liittyen. Artikla sisältää myös kriteerit, joiden nojalla viranomaisen on evättävä erityislupa ylläpitää DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää tai peruutettava erityislupa tai siihen liittyvät poikkeukset (kohdat 10 ja 12). Erityislupa on voimassa koko unionissa enintään kuusi vuotta myöntämispäivästä. ESMA julkaisee verkkosivustollaan tietoja DLT-pohjaisista selvitysjärjestelmistä ja niihin liittyvistä artiklassa täsmennetyistä muista tiedoista. Uutta erityislupaa, poikkeusta tai muutosta on haettava, mikäli DLT-pohjaista selvitysjärjestelmää ylläpitävä arvopaperikeskus aikoo tehdä artiklan mukaisen olennaisen muutoksen käyttämänsä hajautetun tilikirjan teknologian toimintaan tai palveluihinsa tai toimintoihinsa.

Asetuksen 10 artikla käsittelee erityislupaa DLT-pohjaisen kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmän ylläpitämiseksi. Erityislupaa voi hakea asetuksen mukaisesti oikeushenkilö, jolla on MiFID 2 -direktiivin mukainen lupa toimia sijoituspalveluyrityksenä tai ylläpitää säänneltyä markkinaa tai asetuksen (EU) N:o 909/2014 mukainen lupa toimia arvopaperikeskuksena. Mikäli samanaikaisesti haetaan kyseisen direktiivin mukaista lupaa toimia sijoituspalveluyrityksenä tai lupaa ylläpitää säänneltyä markkinaa taikka asetuksen (EU) N:o 909/2014 mukaista lupaa toimia arvopaperikeskuksena ja tämän artiklan mukaista erityislupaa ainoana tarkoituksenaan DLT-pohjaisen kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmän ylläpitäminen, toimivaltainen viranomaisella ei arvioi, täyttääkö hakija MiFID 2 -direktiivin tai asetuksen (EU) N:o 909/2014 ne vaatimukset, joista hakija on hakenut poikkeusta tämän asetuksen 6 artiklan mukaisesti. Artiklassa kuvataan edellä mainitun hakemuksen sisältö, sekä sellaisen hakemuksen sisältö, joka koskee ainoastaan erityislupaa ylläpitää DLT-pohjaista kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmää tämän asetuksen mukaisesti (kohdat 3 ja 4). ESMA laatii 23 päivään maaliskuuta 2023 mennessä ohjeet vakiolomakkeiden, esitysmuotojen ja mallipohjien laatimiseksi 4 kohdan soveltamista varten. Lisäksi artiklassa täsmennetään toimitettavat tiedot niiden hakijoiden osalta, jotka aikovat ylläpitää DLT-pohjaista kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmää sijoituspalveluyrityksenä, markkinoiden ylläpitäjänä tai arvopaperikeskuksena. Artiklassa kuvataan prosessi ja ohjeet, sekä tarkennetaan määräajat toimivaltaiselle viranomaiselle, hakijalle ja ESMA:lle kyseiseen prosessiin liittyen. Artikla sisältää myös kriteerit, joiden nojalla viranomaisen on evättävä erityislupa ylläpitää DLT-pohjaista kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmää tai peruutettava erityislupa tai siihen liittyvät poikkeukset (kohdat 10 ja 12). Erityislupa on voimassa koko unionissa enintään kuusi vuotta myöntämispäivästä. ESMA julkaisee verkkosivullaan artiklassa eriteltyä informaatiota DLT-pohjaisista kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmistä sekä niihin liittyvistä oheistiedoista. Uutta erityislupaa, poikkeusta tai muutosta on haettava, mikäli DLT-pohjaista kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmää ylläpitävä aikoo tehdä artiklassa kuvatun olennaisen muutoksen käyttämänsä hajautetun tilikirjan teknologian toimintaan tai palveluihinsa tai toimintoihinsa.

Yhteistyö eri viranomaisten ja DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien ylläpitäjien kesken

Asetuksen 11 artikla koskee yhteistyötä DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien ylläpitäjien, toimivaltaisten viranomaisten ja ESMA:n välillä. Rajoittamatta asetuksen (EU) N:o 909/2014 ja

MiFID 2 -direktiivin soveltamista DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien ylläpitäjien on tehtävä yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Artiklassa käydään läpi eri tilanteita, joista DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjien on tiedon saatuaan viipymättä ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisilleen. DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjän on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki asiaankuuluvat tiedot, joita se tarvitsee. Toimivaltainen viranomainen voi vaatia korjaavia toimenpiteitä esimerkiksi DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjän liiketoimintasuunnitelmaan tai muihin artiklassa kuvattuihin tekijöihin. Artiklassa on lueteltu myös DLT-pohjaisen markkinainfrastruktuurin ylläpitäjän kuuden kuukauden välein toimivaltaiselle viranomaiselle toimitettavan raportin sisältö. Kyseinen raportti ja muut artiklan mukaiset tiedot on toimitettava toimivaltaisen viranomaisen toimesta ESMA:lle. ESMA:n tehtävänä on koordinoida toimivaltaisten viranomaisten toimintaa, jotta hajautetun tilikirjan teknologiasta ja DLT-pohjaisesta markkinainfrastruktuurista päästään yhteisymmärrykseen, pystytään luomaan yhteinen valvontakulttuuri ja yhtenäistämään valvontakäytännöt ja varmistetaan johdonmukaiset lähestymistavat ja valvontatulosten yhtenäisyys. ESMA puolestaan ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle muun muassa asetuksen mukaan myönnetty erityisluvat ja poikkeukset, sekä niiden ehdot, ja artiklassa määritellyt muut tiedot. ESMA seuraa erityislupien ja niihin liittyvien poikkeusten ja niille asetettujen ehtojen soveltamista, ja asetuksessa määriteltyjen korvaavien tai korjaavien toimenpiteiden toteuttamista. ESMA antaa komissiolle vuosittain kertomuksen siitä, miten erityislupia, poikkeuksia, ehtoja ja korvaavia tai korjaavia toimenpiteitä sovelletaan käytännössä.

Toimivaltainen viranomainen

Asetuksen 12 artiklassa säännellään toimivaltaisen viranomaisen nimeämistä eri tilanteissa. Asetuksen 13 artiklan mukaan Jäsenvaltioiden on ilmoitettava 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ESMA:lle ja komissiolle. ESMA julkaisee verkkosivustollaan luettelon kyseisistä toimivaltaisista viranomaisista.

Asetuksen uudelleen tarkastelu ja seuranta

ESMA antaa komissiolle viimeistään 24 päivänä maaliskuuta 2026 kertomuksen muun muassa DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien toiminnasta koko unionissa, niihin liittyvistä poikkeuksista, hyödyistä ja kustannuksista, sekä muista 14 artiklassa määritellyistä asioista. Komissio kyseisen kertomuksen perusteella kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen. Kertomuksessaan komissio voi muun muassa ehdottaa unionin rahoituspalvelulainsäädäntöön tehtäviä asianmukaisia muutoksia, joilla helpotettaisiin hajautetun tilikirjan teknologian käyttöä rahoitusalalla, sekä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen DLT-pohjaisten markkinainfrastruktuurien siirtämiseksi pois tämän asetuksen mukaisesta pilottijärjestelmästä. Myös tämän kertomuksen sisältöä on kuvattu tarkemmin kyseisessä artiklassa. Artikla 15 kuvaa ESMA:n vuosittain markkinatoimijoille julkaisemia välikertomuksia, joiden tarkoituksena on muun muassa antaa markkinatoimijoille tietoa markkinoiden toiminnasta ja selvittää tämän asetuksen soveltamista. Sisältöä kuvattu tarkemmin artiklassa. Ensimmäinen tällainen kertomus julkaistaan viimeistään 24 päivänä maaliskuuta 2024.

Muutokset muihin asetuksiin sekä voimaantulo ja soveltaminen

Asetuksen 16—18 artiklat sisältävät asetuksen nojalla tehtävät muutokset muihin EU-asetuksiin ja MiFID 2 -direktiiviin. Asetuksen 19 artikla kuvaa asetuksen voimaantuloa ja soveltamista.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Asetuksen soveltamisala kansallisessa lainsäädännössä

Rahoitusvälineiden kaupankäynnin ja selvityksen markkinainfrastruktuurin toiminnasta ja –struktuurin ylläpitäjistä ja niiden valvonnasta säädetään Suomessa kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa (1070/2017) jäljempänä *RahkaL*, sijoituspalvelulaissa (747/2012) jäljempänä *SipaL*, laissa arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta (348/2017) jäljempänä *AOJL* ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) jäljempänä *FivaL*. Arvopaperin määritelmästä säädetään arvopaperimarkkina-laissa (746/2012) jäljempänä *AML* ja rahoitusvälineen määritelmästä säädetään *SipaL*:ssa. Asetuksen soveltamisalaan kuuluvien arvopaperien liikkeeseenlaskusta säädetään oikeudellisesta muodosta riippuen osakeyhtiölaissa (624/2006) jäljempänä *OYL*, velkakirjalaisissa (622/1947) jäljempänä *VKL* ja sijoitusrahastolaissa (213/2019) jäljempänä *SRL*.

Arvopaperikaupankäynnin ketju muodostuu arvopaperin liikkeeseen laskeneesta liikkeeseenlaskijasta, markkinapaikasta, sijoittajasta ja tämän mahdollisesti käyttämästä arvopaperinvälittäjästä, arvopaperikaupan selvityksen osapuolista ja arvopaperin säilytyksestä.

Asetus ei muuta asetuksessa lueteltujen poikkeuslupien lisäksi arvopaperikaupankäynnin tai –selvityksen sääntelyä muutoin kuin lisäämällä uuden digitaalisen toteutusvaihtoehdon palvelun tarjoajan mahdollisuuksien joukkoon. Suunnitellessaan tällaisen toiminnan käynnistämistä, toimija joutuu ratkaisemaan, miten se pystyy toteuttamaan muun voimassaolevan sääntelyn edellytykset ja toisaalta toimilupaviranomainen joutuu ottamaan kantaa siihen, katsooko se sääntelyn edellytysten muutoin täyttyvän.

Arvopaperipörssien ja arvopaperinvälittäjien toiminnasta säädetään EU:ssa muun muassa MiFID II:ssa sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston (EU) 600/2014 asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetussa asetuksessa, jäljempänä *MiFIR:ssä*. MiFID II:n ja MiFIR:n keskeisiin tavoitteisiin kuuluu sen varmistaminen, että kaikki organisoitu kaupankäynti tapahtuu säännellyissä kauppapaikoissa, joita ovat säännellyt markkinat, monenkeskiset kaupankäyntijärjestelmät (*multilateral trading facility, MTF*) ja organisoidut kaupankäyntijärjestelmät (*organised trading facility, OTF*). OTF kattaa kaupankäynnin velkakirjoilla, strukturoiduilla rahoitustuotteilla, päästöoikeuksilla ja johdannaisrahoitusvälineillä. Kaikkiin näihin kauppapaikkoihin sovelletaan samoja kauppaa edeltäviä ja sen jälkeisiä avoimuusvaatimuksia.

Suomalaisten sijoittajien omistamat suomalaisen liikkeeseenlaskijan liikkeeseen laskemat osakkeet saadaan kirjata ainoastaan sijoittajan omalla nimellä olevalle arvopaperikeskuksen järjestelmässä olevalla arvo-osuustilille. Kun Suomessa toimii yksi arvopaperikeskus, suomalaisten pörssiyhtiöiden kotimaisista omistajista on myös mahdollista ylläpitää keskitettyä ja lähes reaaliaikaista kattavaa osakasluetteloa, joka on ollut edellytys voimassa olevan lainsäädännön edellyttämälle laajalle suomalaisten sijoittajien osakeomistuksen julkisuudelle. Reaaliaikainen ja kattava osakasluettelo helpottaa eri tahojen tiedonsaannin ja raportoinnin järjestämistä. Suomalaisten sijoittajien omistamia muita arvopapereita ja ulkomaisten liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemia osakkeita saadaan kuitenkin kirjata hallintarekisteröidylle arvo-osuustilille.

Arvopaperiomistuksen julkisuus

Arvopaperiomistuksen julkisuus voidaan jakaa viranomaisjulkisuuteen, liikkeeseenlaskijajulkisuuteen ja yleisöjulkisuuteen. Arvopaperiomistuksen viranomaisjulkisuus perustuu eri viran-

omaisten toimintaa koskevaan erityislainsäädäntöön ja arvopaperimarkkinatoimijoita koskevaan lainsäädäntöön. Viranomaisilla on lähtökohtaisesti oikeus saada tehtäviensä suorittamista varten tietoa suomalaisten arvopaperien omistajista ja suomalaisten sijoitusten omistuksista sekä Suomessa olevista säilytyksistä. Tietojen saanti suomalaisten sijoittajien ulkomailla säilytettävistä arvopapereista perustuu lähinnä kansainvälisiin viranomaisten välisiin tietojenvaihtosopimuksiin. Sijoitusrahasto-osuuksien tai velkakirjojen omistaminen ei sen sijaan ole yleisöjulkista.

Arvo-osuusjärjestelmään kirjatun osakkeen haltija ei voi käyttää OYL:n 4 luvun 2 §:n nojalla osakkeeseen liittyviä yhtiöoikeudellisia oikeuksia ennen kuin hänet on kirjattu yhtiön osakasluetteloon. Voimassa olevan lain mukaan osakasluetteloa pidetään OYL:n 4 luvun 3 §:n nojalla arvopaperikeskuksessa arvo-osuustilitietojen pohjalta automaattisesti. Osakkeeseen perustuvia oikeuksia ovat esimerkiksi oikeus saada osakkeeseen liittyviä suorituksia, kuten osinko, oikeus osallistua yhtiökokoukseen ja oikeus saada osakkeita osakeannissa. Ulkomaisen sijoittajan sijaan osakasluetteloon voidaan merkitä hallintarekisteröinnin hoitaja, jos osaketta hallitaan muun kuin sijoittajan toimesta tämän lukuun. Osakasluetteloon merkitään OYL:n 4 luvun 3 §:n mukaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustiedot, osakkeiden lukumäärä osakelajeittain sekä se tilinhoitaja, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu. Liikkeeseenlaskijajulkisuus on merkittävä myös liikkeeseenlaskijalle asetettujen velvollisuuksien, kuten tiedonantovelvollisuuden, täyttämisen turvaamiseksi.

OYL:n 4 luvun 5 §:n nojalla jokaisella on oikeus tutustua osakasluetteloon arvopaperikeskuksessa sekä, jos yhtiöllä on pääteyhteys arvopaperikeskuksen, yhtiön pääkonttorissa. Oikeus koskee sekä yksityisten että julkisten yhtiöiden osakasluetteloja, kun yhtiö on liittännyt arvopaperinsa arvo-osuusjärjestelmään. Tiedonsaantioikeus ei kuitenkaan koske henkilötunnusta, maksu- tai verotustietoja tai sitä, mille kaupintatilille osakkeenomistajan myytäviksi antamat osakkeet on kirjattu. Osakasluettelon tiedot ovat siis liikkeeseenlaskijajulkisia sekä viranomais- ja yleisöjulkisia.

Osakeomistuksen yleisöjulkisuus koskee lähinnä suomalaisia sijoittajia, jotka omistavat suomalaisten yhtiöiden arvopaperikeskuksessa liikkeeseen laskemia osakkeita. Suomalaisten sijoittajien ulkomailla liikkeeseen laskettujen ulkomaisten yhtiöiden osakeomistus ei ole julkista, koska näihin osakkeisiin tai yhtiöön ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä. Ulkomaisten sijoittajien suomalaisten osakkeiden omistus on pääsääntöisesti hallintarekisteröity.

DLT-pilotti asetuksen 5 artiklan 2—9 alakohdissa on säädetty toimivaltaisen viranomaisen mahdollisuudesta myöntää poikkeuslupa tarkemmin luetelluista arvopaperikeskusasetuksen vaatimuksista. Toimivaltainen viranomainen joutuu tapauskohtaisesti arvioimaan hakijan esittämän lohkoketjuteknologian mukaisen menettelyn yhteensopivuuden kansallisten arvopaperisäädösten ja arvopaperikeskusasetuksessa sekä DLT-pilottiasetuksessa säädettyjen vähimmäisedellytysten täyttymisen.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/828, annettu 17 päivänä toukokuuta 2017, direktiivin 2007/36/EY muuttamisesta osakkeenomistajien pitkäaikaiseen vaikuttamiseen kannustamisen osalta (Osakkeenomistajan oikeudet direktiivi, SHRD) edellyttää myös, että yhtiöllä on oikeus tietää, keitä sen osakkeenomistajat ovat. Arvopaperin säilyttäjän olisi yhtiön pyynnöstä toimitettava osakkeenomistajan yksilöintitiedot yhtiölle.

Muita sääntelyn velvoitteita tietojen välittämisestä liittyy myös kansainväliseen ja kotimaiseen verotukseen.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Asetus on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta. DLT-pohjaisten rahoitusvälineiden kaupankäynti ja selvitys eivät sinänsä edellytä kansallisia täytäntöönpanotoimia. Kansallisia säädöksiä on kuitenkin tarpeen täydentää vastaavasti kuin asetuksella muutetaan voimassa olevia EU-säännöksiä kuten rahoitusvälineen määritelmää.

DLT-pilotti asetuksessa säädetään, että toimivaltaisena viranomaisena toimivat samat viranomaiset, jotka on nimetty toimivaltaisiksi viranomaisiksi rahoitusvälineiden markkinat direktiivissä ja arvopaperikeskusasetuksessa. Suomessa toimivaltainen viranomaisena olisi rahoitusvälineiden markkinat direktiivin osalta Finanssivalvonta ja arvopaperikeskusasetuksen valvonnan osalta Finanssivalvonta. Sen sijaan arvopaperikeskusasetuksen mukaisena toimilupaviranomaisena toimii valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriö toimii toimilupaviranomaisena myös säännellyn markkinapaikan osalta.

Ottaen huomioon DLT-pohjaisen liiketoiminnan erityispiirteet ja sääntelyn kokeiluluonteisuus sekä korostunut tiivis yhteydenpidon tarve valvojan ja valvottavan välillä, on katsottu tarkoituksenmukaiseksi esittää Finanssivalvontaa toimilupaviranomaiseksi DLT-pohjaisen selvitysjärjestelmän osalta asetuksen 8, 9 ja 10 artiklan 1, 2 ja 3 alakohdissa tarkoitetuissa tilanteissa. Esityksellä ei muutettaisi valtiovarainministeriön asemaa voimassa olevan sääntelyn tarkoittamana toimilupaviranomaisena säännellyn markkinapaikan ylläpitämisessä tai arvopaperikeskustoiminnan osalta.

Finanssivalvonta toimisi toimivaltaisena lupaviranomaisena ja valvojana kaiken DLT-pohjaisen monenkeskisen kaupankäynnin ja selvityksen osalta. Toimilupaviranomaisen osalta ehdotettaisiin siten poikettavaksi siitä, mitä on säädetty arvopaperikeskuksen toimilupaviranomaisesta. Voimassa olevan AOJL:n 2 luvun 1 §:n mukaan selvityskeskukseen toimiluvan myöntää valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriön on ennen toimilupaa koskevan asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto. Esityksen mukaan AOJL:n 2 lukuun esitettäisiin uusi 1a §, jossa säädettäisiin Finanssivalvonta toimivaltaiseksi viranomaiseksi DLT-pohjaisen selvitysjärjestelmän osalta. Sääntelyn selkiyttämiseksi myös RahkaL:n 2 lukuun esitettäisiin vastaavasti uusi 1a§, jossa säädettäisiin, että Finanssivalvonta on toimivaltainen viranomaisena DLT-pohjaisen monenkeskisen kaupankäynnin ylläpitämisen osalta. Tämä on tarpeen sellaisen hakemustilanteen käsittelemiseksi, jossa hakemukseen liittyisi myös säännellyn markkinapaikan ylläpitäminen.

Perusteena DLT-lupa-asioiden keskittämiseen Finanssivalvonnalle on DLT-pohjaisen kaupankäynnin ja selvitystoiminnan erityispiirteet, joiden arviointiin Finanssivalvonnalla on paremmat resurssit käytössään. Keskittämällä varmistetaan myös lupa-asioiden yhdenmukainen käsittely ja lupaperusteiden yhdenmukainen arviointi. Lisäksi on huomioitu DLT-pilottiasetuksen edellyttämä hakemuksen toimittaminen Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle ja käsittelyaikaisten tiukat aikarajat, kun toimivaltainen viranomaisena katsoo hakemuksen olevan täydellinen.

Silloin kun DLT-pohjainen hakemusasia yhdistyy muuhun kaupankäynnin ylläpitämiseen tai arvopaperikeskustoimintaan liittyvään hakemusasiaan siten kuin, asetuksen 8, 9 ja 10 artiklan 2 ja 3 alakohdissa säädetään, tulisi hakemusasia ratkaista erikseen DLT-pohjaisen toiminnan ja muun toiminnan osalta ja asian ratkaisisi laissa määrätty toimivaltainen viranomaisena, asialle säädettyjen määräaikaisten puitteissa. Viranomaisten välinen yhteydenpito ja tietojen vaihdon tarve korostuu erityisesti näissä tilanteissa. Tästä syystä esitetään, että Finanssivalvonnan tulisi pyytää valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin lausunto ennen DLT-pohjaisen hakemusasian

ratkaisemista. Vastaava lausuntomenettely on voimassa olevassa sääntelyssä säädetty valtiovarainministeriön ratkaistavaan toimilupa-asiaan. Lausuntomenettelyllä varmistettaisiin, myös, että kaikki asiaan liittyvä materiaali on myös lausuntoa antavan viranomaisen käytettävissä.

Sijoituspalvelulakiin tehtäisiin rahoitusvälineen määritelmän laajennuksen lisäksi muutamia teknisluonteisia muutoksia, joilla korjataan virheelliset momenttiviittaukset lain 6 luvun 1 pykälän 4 momentissa, jossa voimassa olevassa laissa viitataan pykälän 1, 2 ja 4 momenttiin, vaikka oikea viittaus pitäisi olla pykälän 1, 2 ja 3 momenttiin ja siihen liittyvät viittaukset 1 luvun 4 §:n 2 momentissa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Suomessa toimivalta arvopaperikeskusasetuksen mukaisena viranomaisena jakaantuu valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan kesken siten, että valtiovarainministeriö toimii toimilupaviranomaisena ja Finanssivalvonta valvontaviranomaisena. Mikäli erityistä sääntelyä ei toimilupaviranomaisesta olisi annettu, olisi oikeustila säilynyt DLT-asetuksen 12 artiklan 3 alakohdan mukaisesti nykyisellään. Edellä jo kappaleessa 4.1 kuvatuista syistä tätä toimivallan jakoa ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena uuden kokeiluluonteisen toiminnan osalta.

Ehdotuksessa esitetään toimivallan keskittämistä kokonaisuudessaan Finanssivalvonnalle, sikäli kuin on kysymys DLT-pohjaisesta liiketoiminnasta. Perusteluja valinnalle on avattu myös jaksossa 4.1. Keskeiset perustelut liittyvät viranomaisten resursseihin ja DLT-pohjaisen toiminnan erityisluonteeseen ja korostuneeseen valvontatarpeeseen sekä yhteydenpitoon valvottavan ja valvojan sekä muiden jäsenvaltioiden valvojien kesken, jotka toteutuvat esitetyllä vaihtoehdolla paremmin kuin pysyttämällä toimivallan jako valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan kesken. Toimilupaviranomaista koskeva laajempi kokonaisvaltainen uudelleen harkinta ei tässä yhteydessä ole mahdollista aikataulupaineista johtuen.

DLT-pohjaisten rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskusta, selvitysmenettelystä ja sivullissuojasta kolmansiin nähden olisi ollut mahdollista antaa lisäsääntelyä asetuksen estämättä. Mikäli olisi päädytty antamaan säännökset DLT-pohjaisen arvopaperin liikkeeseenlaskusta, selvitysmenettelystä tai panttaamisesta, olisi ollut riskinä, että sääntelyllä tarpeettomasti rajoitettaisiin tuotekehittelyä. Sääntelyn rajoittaminen vain pakottavan täydentävän sääntelyn antamiseen, ei aiheuta erityisiä kustannusvaikutuksia toimijoihin taikka viranomaistyöhön, joskin jättää jäljelle vähintäänkin jonkin asteisen oikeudellisen epävarmuuden. Toimijoille jää näin myös mahdollisimman suuri toteutusvapaus DLT-pohjaisen markkinan kehittämiseen valitun lohkoketjuteknologian puitteissa. Lohkoketjuteknologian käyttämiseen liittyvää sääntelyproblematiikkaa on avattu muun muassa vuonna 2021 Helsingin yliopistossa hyväksytyssä apulaisprofessori Heikki Marjosolan ohjauksessa valmistuneessa opinnäytetyössä (Anni Lammila: Listaamattomien osakkeiden digitalisointi: erityiskysymyksenä avoimen lohkoketjun soveltuvuus). Sijoitusrahastojen osalta vastaavaa selvitystä ei ole käytettävissä.

Valittua sääntelylinjaa puoltaa lisäksi DLT-pilotti asetuksen määräaikaisen kokeilun luonne. Komissio tarkastelee asetuksen soveltamista ESMAN raportin perusteella viimeistään vuonna 2026 ja arvioi siltä pohjalta, jatkaako se asetuksen voimassaoloaikaa enintään kolmella vuodella, laajentaako se asetuksen soveltamisalaa, tekeekö se asetuksesta pysyvän vai lakkauttaako se asetuksen.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Joissakin Euroopan jäsenvaltioissa on annettu jo ennen tämän asetuksen antamista lohkoketju-teknologiaan liittyvää sääntelyä. Näin muun muassa Saksassa (haltijavelkakirjat) ja Ranskassa (muut kuin rahoitusvälineet). Sääntelyn tilan vertailua hämärtää kuitenkin muun muassa siirtokelpoisen arvopaperin määritelmän rajaukset eri jäsenmaissa. Ruotsissa on asetettu selvitysmiehen tehtäväksi antaa ehdotus mahdollisista säännösten muutostarpeista. Selvityksen aikarajaksi on määrätty 15.12.2023. Varsinaisesti DLT-asetukseen liittyvistä sääntelyhankkeista muissa jäsenvaltioissa ei ole tarkempaa tietoa käytettävissä.

6 Lausuntopalautte

Täydennetään myöhemmin.

7 Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 23.3.2023.

8 Suhde muihin esityksiin

Esityksessä ei ole päällekkäisiä säädösehdotuksia muiden hallitusten esitysten kanssa.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Elinkeinovapaus

Lakiehdotuksessa tulee arvioitavaksi ehdotuksen suhde perustuslain 18 §:ssä säädettyyn elinkeinovapauteen. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla ja 3 momentin mukaan ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstä. Ehdotetussa 2. lakiehdotuksen 2 luvun uudeksi 2 a §:ksi säädettäisiin, että DLT-pohjaisen selvitystoiminnan tai yhdistetyn kaupan käynnin ja selvitystoiminnan harjoittaminen edellyttäisi Finanssivalvonnan myöntämää lupaa. Vastaavasti kuin on katsottu, että arvopapereiden selvitystoiminnan järjestäminen arvopaperikeskuksissa vaatii toiminnalta erityistä luotettavuutta, on erityisen tärkeää, että viranomainen arvioi luonteeltaan uudelleen toteutusmalliin pohjautuvan DLT-pohjaisen toiminnan luotettavuuden ja siihen sisältyvät riskit ennen kuin toiminta aloitetaan. Luvanvaraisuus ei loukkaa elinkeinovapautta, sillä viranomaishyväksynnällä suojataan kahta tärkeää oikeushyvää. Ensimmäinen suojattavista oikeushyvistä on perustuslain 15 §:n mukainen omaisuuden suoja ja toinen suojattavista oikeushyvistä on arvopaperikaupankäynnin selvitystoiminnan yleisen luotettavuuden ja turvallisuuden varmistaminen myös DLT-pohjaisessa toteutusmallissa.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt toimiluvan ja elinkeinovapauden suhdetta muun muassa lausunnoissaan PeVL 15/2016 vp, PeVL 33/2005 vp, PeVL 16/2003 vp ja PeVL 67/2002 vp. Valiokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä. Elinkeinoitoiminnan luvanvaraistamista on pidetty poikkeuksellisesti mahdollisena tärkeiden ja vahvojen yhteiskunnallisten etujen sitä puoltaessa (PeVL 15/2008 vp, PeVL 9/2005 vp, PeVL 56/2002 vp ja PeVL 45/2001 vp).

Luvanvaraisuudesta on säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset. Laissa säädettävien elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia, minkä lisäksi rajoittamisen laajuuden ja edellytysten tulee ilmetä

laista. Perustuslakivaliokunta on pitänyt tärkeänä, että säännökset luvan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomaistoiminnasta. Tältä kannalta merkitystä on muun muassa sillä, missä määrin viranomaisen toimivaltuudet määräytyvät sidotun harkinnan tai tarkoituksenmukaisuusharkinnan mukaisesti. Lisäksi viranomaisen toimivallan liittämällä toimilupaan ehtoja tulee perustua riittävän täsmällisiin lain säännöksiin (katso esimerkiksi PeVL 32/2010 vp, s. 7/II).

DLT-pilottiasetuksessa ei poiketa voimassaolevan sääntelyn toimilupaedellytyksistä, muutoin kuin asetuksessa tarkemmin säädetyin osin. Asetuksessa on myös tarkemmin säädetty toimiluvan epäämisen ja peruttamisen perusteista. Sääntelyn tarkkarajaisuuden ja perustumisen lain tasoiseen säädökseen edellytykset täyttyvät.

Oikeusturva

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Toimilupaa koskevaan muutoksenhakuun tulee sovellettavaksi mitä AOJL:n 8 luvun 9 §:ssä säädetään muutoksenhausta Finanssivalvonnan päätökseen. Oikeusturvan edellytykset täyttyvät näin esityksessä.

Edellä sanotun perusteella arvioidaan, että lakiehdotukset voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Koska DLT-pilottiasetuksessa on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sijoituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 4 §:n 2 momentti, 11 §:n 15 kohta ja 14 §:n johdantokappale sekä 6 luvun 1 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 luvun 4 §:n 2 momentti ja 11 §:n 15 kohta ja 6 luvun 1 §:n 4 momentti laissa 523/2021 ja 14 §:n johdantokappale laissa 1069/2017, sekä

lisätään 1 luvun 11 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1069/2017 ja 523/2021, uusi 16 kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

4 §

Luottolaitokseen, rahastoyhtiöön ja vaihtoehtorahastojen hoitajaan sovellettavat säännökset

Rahastoyhtiöön, joka tarjoaa sijoituspalveluja siten kuin sijoitusrahastolaissa säädetään, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 2 luvun 2 §:ssä, 6 luvun 1 §:n 2 tai 3 momentissa, 6 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 7 luvun 2, 5, 7—9, 12—14 ja 16 §:ssä, 9 luvussa, 10 luvun 1—4, 4 a, 5—7, 15 ja 16 §:ssä, 11, 12 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä sekä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 26 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksestä. Vaihtoehtorahastojen hoitajaan, joka tarjoaa sijoituspalveluja siten kuin vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa säädetään, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 2 luvun 2 §:ssä, 6 luvun 1 §:n 2 tai 3 momentissa, 6 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 7 luvun 2, 5, 7—9, 12—14 ja 16 §:ssä, 9—11 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä sekä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 26 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksestä.

11 §

Euroopan unionin lainsäädäntö, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ja Euroopan pankkiviranomainen

Tässä laissa tarkoitetaan:

15) *tilintarkastusdirektiivillä* tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisäätöisistä tilintarkastuksesta, direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 84/253/ETY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2006/43/EY;

16) *DLT-pilotti asetuksella* hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä ja asetusten (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 909/2014 sekä direktiivin 2014/65 /EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/858.

14 §

Rahoitusväline

Tässä laissa *rahoitusvälineellä* tarkoitetaan, mukaan lukien hajautetun tilikirjan teknologiaa käyttäen liikkeeseen lasketut välineet:

6 luku

Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset toimintaedellytykset ja talouden vakauden valvonta

1 §

Perustamispääoma

Sijoituspalveluyrityksen perustamispääoman tulee muodostua yhdestä tai useammasta pääomaerästä, joista säädetään EU:n sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusasetuksen 9 artiklassa. Edellä 1—3 momentissa tarkoitettun perustamispääomaan luettavan osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä ja perustamispääoman on täytettävä EU:n sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusasetuksen 9 artiklan mukaiset vaatimukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettuun lain (348/2017) 1 luvun 3 §:n 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 514/2019, sekä
lisätään 1 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1079/2017 ja 514/2019, uusi 17 kohta ja 2 lukuun uusi 2 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

16) osakkeenomistajien oikeudet -direktiivillä osakkeenomistajien eräiden oikeuksien käyttämisestä julkisesti noteeratuissa yhtiöissä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2007/36/EY;

17) *DLT-pilotti asetuksella* hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä ja asetusten (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 909/2014 sekä direktiivin 2014/65 /EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/858.

2 luku

Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli

2 a §

Erityislupa hajautetun tilikirjan järjestelmää soveltavan selvitysjärjestelmän aloittamiseen ja toimintaan

DLT-pilotti asetuksen 9 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa sekä asetuksen 10 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu toimilupaviranomainen on Finanssivalvonta DLT-toiminnan osalta. Finanssivalvonnan on kuitenkin ennen toimilupaa koskevan asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin lausunto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun (1070/2017) lain 1 luvun 4 §:n 6 kohta
sekä

lisätään 1 luvun 4 §:ään uusi 7 kohta ja 2 lukuun 1 a § seuraavasti:

1 luku

Soveltamisala ja määritelmät

4 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014;

7) *DLT-pilotti asetuksella* hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä ja asetusten (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 909/2014 sekä direktiivin 2014/65 /EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/858.

2 luku

Säännellyn markkinan ylläpitäminen

Pörssin toimilupa ja hallinto

1a §

Erityislupa hajautettuun tilikirjajärjestelmään pohjautuvan markkinapaikan ylläpitämiseen

DLT-pilotti asetuksen 8 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu toimilupaviranomainen on Finanssivalvonta DLT-toiminnan osalta. Finanssivalvonnan on kuitenkin ennen toimilupaa koskevan asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin lausunto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään Finanssivalvonnasta annettuun (878/2008) lakiin uusi 50 x § seuraavasti:

50 x §

Toiminta hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä annetussa asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä ja asetusten (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 909/2014 sekä direktiivin 2014/65 /EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/858 2 artiklan 21 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

..ministeri Etunimi Sukunimi

1.

Laki

sijoituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 4 §:n 2 momentti, 11 §:n 15 kohta ja 14 §:n johdantokappale sekä 6 luvun 1 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 luvun 4 §:n 2 momentti ja 11 §:n 15 kohta ja 6 luvun 1 §:n 4 momentti laissa 523/2021 ja 14 §:n johdantokappale laissa 1069/2017, sekä

lisätään 1 luvun 11 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1069/2017 ja 523/2021, uusi 16 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

4 §

4 §

Luottolaitokseen, rahastoyhtiöön ja vaihtoehtorahastojen hoitajaan sovellettavat säännökset

Luottolaitokseen, rahastoyhtiöön ja vaihtoehtorahastojen hoitajaan sovellettavat säännökset

Rahastoyhtiöön, joka tarjoaa sijoituspalveluja siten kuin sijoitusrahastolaissa säädetään, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 2 luvun 2 §:ssä, 6 luvun 1 §:n 2 tai 4 momentissa, 6 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 7 luvun 2, 5, 7—9, 12—14 ja 16 §:ssä, 9 luvussa, 10 luvun 1—4, 4 a, 5—7, 15 ja 16 §:ssä, 11, 12 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä sekä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 26 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksestä. Vaihtoehtorahastojen hoitajaan, joka tarjoaa sijoituspalveluja siten kuin vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa säädetään, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 2 luvun 2 §:ssä, 6 luvun 1 §:n 2 tai 4 momentissa, 6 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 7 luvun 2, 5, 7—9, 12—14 ja 16 §:ssä, 9—11 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä sekä

Rahastoyhtiöön, joka tarjoaa sijoituspalveluja siten kuin sijoitusrahastolaissa säädetään, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 2 luvun 2 §:ssä, 6 luvun 1 §:n 2 tai 3 momentissa, 6 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 7 luvun 2, 5, 7—9, 12—14 ja 16 §:ssä, 9 luvussa, 10 luvun 1—4, 4 a, 5—7, 15 ja 16 §:ssä, 11, 12 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä sekä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 26 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksestä. Vaihtoehtorahastojen hoitajaan, joka tarjoaa sijoituspalveluja siten kuin vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa säädetään, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 2 luvun 2 §:ssä, 6 luvun 1 §:n 2 tai 3 momentissa, 6 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 7 luvun 2, 5, 7—9, 12—14 ja 16 §:ssä, 9—11 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä sekä

Voimassa oleva laki

EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 26 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksestä.

11 §

Euroopan unionin lainsäädäntö, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ja Euroopan pankkiviranomainen

Tässä laissa tarkoitetaan:

15) *tilintarkastusdirektiivillä* tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta, direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 84/253/ETY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2006/43/EY.

14 §

Rahoitusväline

Tässä laissa *rahoitusvälineellä* tarkoitetaan:

6 luku

Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset toimintaedellytykset ja talouden vakauden valvonta

1 §

Perustamispääoma

Ehdotus

EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 26 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksestä.

11 §

Euroopan unionin lainsäädäntö, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ja Euroopan pankkiviranomainen

Tässä laissa tarkoitetaan:

15) *tilintarkastusdirektiivillä* tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta, direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 84/253/ETY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2006/43/EY;

16) **DLT-pilotti asetuksella** hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä ja asetusten (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 909/2014 sekä direktiivin 2014/65 /EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/858.

14 §

Rahoitusväline

Tässä laissa *rahoitusvälineellä* tarkoitetaan, mukaan lukien hajautetun tilikirjan teknologiaa käyttäen liikkeeseen lasketut välineet:

6 luku

Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset toimintaedellytykset ja talouden vakauden valvonta

1 §

Perustamispääoma

Voimassa oleva laki

Sijoituspalveluyrityksen perustamispääoman tulee muodostua yhdestä tai useammasta pääomaerästä, joista säädetään EU:n sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusasetuksen 9 artiklassa. Edellä 1, 2 ja 4 momentissa tarkoitettuun perustamispääomaan luettavan osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä ja perustamispääoman on täytettävä EU:n sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusasetuksen 9 artiklan mukaiset vaatimukset.

Ehdotus

Sijoituspalveluyrityksen perustamispääoman tulee muodostua yhdestä tai useammasta pääomaerästä, joista säädetään EU:n sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusasetuksen 9 artiklassa. Edellä 1—3 momentissa tarkoitettuun perustamispääomaan luettavan osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä ja perustamispääoman on täytettävä EU:n sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusasetuksen 9 artiklan mukaiset vaatimukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettuun lain (348/2017) 1 luvun 3 §:n 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 514/2019, sekä
lisätään 1 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1079/2017 ja 514/2019, uusi 17 kohta ja 2 lukuun uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

16) osakkeenomistajien oikeudet -direktiivillä osakkeenomistajien eräiden oikeuksien käyttämisestä julkisesti noteeratuissa yhtiöissä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2007/36/EY.

16) osakkeenomistajien oikeudet -direktiivillä osakkeenomistajien eräiden oikeuksien käyttämisestä julkisesti noteeratuissa yhtiöissä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2007/36/EY;

17) **DLT-pilotti asetuksella** hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä ja asetusten (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 909/2014 sekä direktiivin 2014/65 /EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/858.

2 luku

2 luku

Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastaapuoli

Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastaapuoli

2 a §

Erityislupa hajautetun tilikirjan järjestelmää soveltavan selvitysjärjestelmän aloittamiseen ja toimintaan

DLT-pilotti asetuksen 9 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa sekä asetuksen 10 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu toimilupaviranomainen on Finanssivalvonta DLT-toiminnan osalta. Finanssivalvonnan on kuitenkin ennen toimilupaa koskevan asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin lausunto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun (1070/2017) lain 1 luvun 4 §:n 6 kohta
sekä

lisätään 1 luvun 4 §:ään uusi 7 kohta ja 2 lukuun 1 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Soveltamisala ja määritelmät

Soveltamisala ja määritelmät

4 §

4 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Euroopan unionin lainsäädäntö

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014.

6) *EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014;

7) *DLT-pilotti asetuksella* hajautetun tili-kirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä ja asetusten (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 909/2014 sekä direktiivin 2014/65 /EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/858.

2 luku

2 luku

Säännellyn markkinan ylläpitäminen

Säännellyn markkinan ylläpitäminen

Pörssin toimilupa ja hallinto

Pörssin toimilupa ja hallinto

1a §

Erityislupa hajautettuun tilikirjajärjestelmään pohjautuvan markkinapaikan ylläpitämiseen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

DLT-pilotti asetuksen 8 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu toimilupaviranomainen on Finanssivalvonta DLT-toiminnan osalta. Finanssivalvonnan on kuitenkin ennen toimilupaa koskevan asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin lausunto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Finanssivalvonnasta annettuun (878/2008) lakiin uusi 50 x § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

50 x §

Toiminta hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä annetussa asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä ja asetusten (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 909/2014 sekä direktiivin 2014/65 /EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/858 2 artiklan 21 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .